

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת חקת

• חלקת יהושע •

זאת חקת התורה. (יט ב)

ובתרגום דא גזירת אורייתא. כל הגזירות חזי הם על ידי עוון מחלוקת, מלשון 'גזרו את הילד' ומלכים א ג. והתיקון "אשר ציוה ה' לאמר", מלשון 'האמירך', על ידי אהבה ואהדות יתוקן, אכ"ר.

דף מב

• דברי בינה •

זאת חקת התורה. (יט ב)

עוד יש לומר, "זאת חקת התורה". ד'קה/, היא לשון מוון, כמו "המריפני להם חוקי". וגם 'קה/, היא מלשון 'חק-קה/, שהוא בחינת גבול וצמצום. והענין הוא, שעל ידי בחינת התורה שישראל מקיימים, יעשה השם יתברך גבול וצמצום לכה השפע העליונה, שלא תלך רק לישראל. ולא יהיה שום אחיזה לשום כוחות החיצונים ליגע בזה. וזה "לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל", היינו, שהשטן ואומות העולם, שהם כח החיצונים, רוצים למנוע ירידת השפע לישראל ח"ו. לכן אמר הקדוש ברוך הוא "קה הקקתי" וכו', היינו, שעשה חוק וגבול להשפע, שלא תעכב אותם שום מסטין ומקטרג ח"ו.

עמוד קסט

• מבשר טוב •

דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה תמימה. (יט ב)

והנה למושה רבינו ע"ה נתגלה טעם פרה אדומה, כמו שדרשו במדרש נבמדב"ר יש ת: "ויקחו אליך, אמר לו הקב"ה למושה לך אני מגלה טעם פרה, אבל לאחר חוקה". אולם לעתיד לבוא יתגלה לכל כלל ישראל טעם מצוות פרה אדומה, אולם קודם לכן לא נתגלה טעמה רק למושה רבינו.

ואפילו לשלמה המלך החכם שהיה חכם מכל האדם וכל החכמות נתגלו לו, ואילו טעם פרה אדומה נתכסה הימנו, "ואמר שלמה על כל אלה עמדתי, ופרשה של פרה אדומה הקרתי ושאלתי ופשפפתי, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" ולשון המדרש.

ויש להבין, מדוע טעם מצוות פרה אדומה ניתנה רק למושה רבינו ע"ה, ולא נתגלה לשום אדם אחר ואפילו לשלמה המלך החכם מכל אדם. וביותר יש לתמוה, שהרי מאחר דהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת והרי למושה רבינו נתגלה טעמה נמצא דאכן יש בה טעם מוכן, ואם כן היה צריך לגלות אף לישראל טעם מצוות פרה, כדי שלא יהיו

כשאר חכמות], נעשה לו סם חיים, ובאם ח"י להיפך, נעשה הם וחלילה סם-מוות. ולכך רמזו זאת בפרשת פרה אדומה, היינו לרמז על זאת הכוונה הנ"ל. [וכו']. משום דבתורה יש שני הפכים בנושא אחד, כמו בפרה אדומה, ולכך נקראת 'חוקה' כמו פרה אדומה.

עמוד סב

• מבשר טוב •

זאת חוקת התורה. (יט ב)

לבאר מה שהקשו המפרשים על מה שפתח הכתוב בעניין החוקה, שמשמעות הלשון נראה שמגדיר עצמה של תורה שהיא חוקה, והרי לא מדבר הכתוב אלא מחוקת הפרה. ואילו התורה עצמה יש בה גם הרבה משפטים ואינה רק חוקה בלבד, כדכתיב [דברים ד ח] "ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת", כי יש בתורה הזאת גם חוקים וגם משפטים. ולמה אם כן כלל כאן הכתוב את כל התורה הזאת בלשון "חוקה", שבדווקא לא צמצם החוקה בפרה בלבד. ללמדנו שאף התורה עצמה יש בה "חוקת התורה", שבכל התורה כולה יש בחינת חוקה. ואף המשפטים שבה לא תמיד זוכה האדם להרגיש בהם בחינת משפט, בטעם מובן וחשק רצון הנפש לקיימם.

אלא יש בה בתורה בחינות וזמנים שכולה חוק בלבד, חוקת התורה. כאשר לב ישראל סתום ואטום ונפשם מרה כלענה, ואין זוכים להרגיש בה שום טעם ורצון. ולכן נקראת "חוקה" שהיא גזירה יבשה בלא שום טעם וסברא.

צריכים לעבור היסורים הללו מהשטן ומאומות העולם שמצערים את בני ישראל. **אמנם** להמבואר, יש לבאר הענין שיסוד מצותה ועיקר טהרתה של פרה אדומה, מפני שהיא חוקה בלא טעם. והיא יסוד לעבודת השם יתברך אף בדורות אלו, בלא טעם ורגש קדושה. וכמו שנתבאר דהו עיקר הנסיון בדורות אלו. ומעתה מובן מדוע לא נתגלה טעמה, משום שזהו עיקר יסוד מצותה שהוא בלא טעם ועל ידי זה מטהרת את ישראל, וכמו כן על ידי עבודת ישראל בדורות אלו בלא טעם ורגש, על ידי זה דווקא מכפרים ומטהרים את כל העוונות ומומאות בני ישראל.

עקבתא דמשיחא פרק ט'

• זכרון משלי •

אדם כי ימות באהל. (יט יד)

ורישו חז"ל: אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. וקשה, מה ראה לרמזו הלימוד הזה בפרשת פרה אדומה, מה שייכות יש בו לפרשת פרה אדומה. [וכו'].

זה שדרשו חז"ל "אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה". כי עיקר קיום התורה הוא בהתגברות מחשבה טהורה על מחשבה החיצונה, ולזה נקרא 'ממית עצמו עליה'. ולזה מרמז הלימוד הזה בפרשת פרה אדומה, מחמת שפרה אדומה מטהר טמאים ומטמא טהורים, שני ההפכים בנושא אחד, וגם התורה בעניינה שני ההפכים בנושא אחד - היינו, באם שלומד על דרך הנ"ל [בלימוד תורה לשמה, היינו שיודע שהתורה היא שכל אלוקי מומעל, ולא

בשעת מיתתן הם מבקשים רחמים וכל טוב עבור הדור. וכמו שמצינו במשה רבינו עליו השלום. נמצא אף שאז שורה הדין על הדור, שמפני רעתם נאסף הצדיק מהם רח"ל וישעיה נז א, אף על פי כן בא להדור טובה, שהדין נמתק על ידי תפלת הצדיק, וגם על ידי שמדת הדין גבה החוב ממנו. וזהו הפירוש שמיתת הצדיקים מכפרת, היינו שהדינים נמתקים בשרשם.

וכמו כן בשריפת הפרה, הבא לכפר על עון העגל, אף שעל ידי זה נזכר העון, ומדת הדין הבאה מכוחו, אף על פי כן על ידי שריפת הפרה נמתקים הדינים בשרשם.

וזהו מה שאמרו רבותינו ז"ל "תבוא אמה ותקנה כו", שהוא רמוז להמתקת הדינים בשורשם. כי השורש נקרא בשם אָם, כמו אִם הבנים. ולכן סמכם הכתוב זה לזה, להקיש אחד לחבירו מכל צד, ולהקיש פרה גם כן למיתת הצדיקים – כמו שהצדיקים, אף על פי שמיתתן קטגוריא שנתפסים בעון הדור, מכל מקום נעשה סניגור, ועל ידי מיתתן נמתקים הדינים בשרשם, ונשפע לכנסת ישראל כל טוב – וכמו כן במהרת מי הטאת מהפרה, אף שבהפרה נזכר קטגוריא, מכל מקום על ידי שריפתה והזאה על הטמאים. נמתקים הדינים בשרשם. ומשום הכי, אפילו הטמאים, שנשרשו בדינים, מכל מקום על ידי הַזָּאת מי הטאת, באים לידי טהרה וקדושה עליונה ממקור כל השפעות טובות.

וכמו שאמר הרב הקדוש מלובלין זצלה"ה זי"ע: שאחר כל צרה שלא תבוא, בא פרנסה ושפע גדולה להדור, כי

באמת גם דרך זו של חוקת התורה, טבועה וחוקה בלב ונפש ישראל, כאשר מתחילה קבלו דרך זו בעת כפיית החר בסני, שהחדיר השי"ת בעמקי לב ישראל כה ואפשרות לקיום "חוקת התורה", בכל עת ומצב, גם בזמני נפילה וירידה, וגם בזמני גלות וייסורים קשים. שבאמונתם התמימה של ישראל שניטעה בהם מעת שעמדו רגליהם על הר סיני, יכולים לעמוד איתן כנגד כל הנסיונות ולקיים התורה בחירוף נפש, אף בדרכי חוק וגזירה שאין מבינים ואין מרגישים כלום. שכונתא בגלותא פ"ז

• חלקת יהושע •

וכל בלי פתוח. (יט טז)
לרמז באם אין הצנע, ומספר מעשיו הטובים, אז טמא הם והלילה, יש יניקה לסטרא אחרא, השם יתברך יזכני לעבדו עבודה אמת, אכי"ר.

עמוד לט

• תולדות אדם •

ותמת שם מרים. (כ ט)
אמרו חז"ל בסוף מועד קמן ונחא: "לכך נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה, לומר לך מה פרה מכפרת אף מיתת צדיקים מכפרת". ולכאורה קשה, כי ביותר היה ראוי לסמוך מיתת מרים לדין כל הקרבנות, שעיקרם לכפרה באים יותר מפרה.

אולם הבנת ענין זה הוא, כי זאת ידוע שבעת מיתת הצדיקים, אף שנתפסים על ידי עון הדור ח"ו, אף על פי כן

• אדון עדות •

וישמע הכנעני מלך ערד. (כא א)

וברש"י: שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד וכו'.

להבין מדוע הענני כבוד היה בזכותו של אהרן. יען כי אהרן היה במוצנע ובהסתר שלא יכירו שום אדם מדתו. ולכן מדה כנגד מדה גם הענן היה בכיסוי, לכסות הכל, והבן.

עמי רצט

• דבדי בינה •

על כן יאמר בספר מלחמות ה'. (כא יד)
אן יאמר, על דרך שאמרו בגמרא "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין". וזה "על כן יאמר בספר", היינו 'בספר', שהוא כח התורה – בזה יוכל ללחום 'מלחמות ה"', שהוא כנגד יצר הרע.

עמוד קפה

• דבדי בינה •

באר הפרזה שרים. (כא יח)
שזה היה כח הבאר, שנמשך לכל פרטי ישראל. כמו שכתוב "באר הפרזה שרים" שהיה כל נשיא מושך לשבטו, כידוע. שנמשך לכל אחד כפי שורש נשמתו בפרט. ומזה הטעם אפשר לומר גם כן, מפני מה לא נקבע זכר לנס הזה, כמו שהקשו המפרשים. ואפשר לומר, שזכר לנס לא הוקבע אלא לדבר שהוא כלליות, שהוא נוגע להכלל, אבל זה היה להפרט, ואין שייך קביעות לזה. רק כפי שכל אחד מתבונן בשכלו, כך הוא מרגיש הנס.

בהר עמי קנח

מצפון תפתח הרעה רח"ל וירמיה א יד, ומצפון זהב יאתה [אייב לו כב]. והכוונה גם כן על פי הנ"ל, כי אחר שהדינים נמתקים בשרשם, ממילא נמשכים משם כל הטובות, כי שם מקור כל השפעות טובות.

וזהו סמיכות פרשת פרה למיתת הצדיקים, כי יש להם השתוות במה שעל ידם נמתקים הדינים בשרשם. ועל זה כווננו רבותינו ז"ל במה שאמרו 'מה פרה מכפרת' כו', כי בדבר הזה אינה שוה לשאר קרבנות כמובן.

עמוד קז

• היהודי הקדוש •

קח את המטה ודברתם אל הסלע לעיניהם. (כ ה)

דהנה דרך צדיק הדור שמתקן נשמות בני ישראל, כשרוצה לעורר איזה איש בתשובה ולהחזירו למוטב, הוא מדבר עמו דברים אחרים במילי דעלמא, ואתו איש אינו מרגיש כלל בעת שמדבר עמו שכוונתו בדברו הוא עליו, רק אחר כך נכנסו דבריו אצלו כארס של עכנאי, ומעצמו מתעורר לבו בקרבו בתשובה, מחמת שהוא מעורר בהשורש את נשמתו.

וזהו "קח את המטה" לשון 'להטות לבבנו אליו', פירוש כשתרצה להטות לבבות בני ישראל להשם יתברך, "ודברתם" עמהן, יהיה בעיניהם כאלו אתה מדבר "אל הסלע" ואין כוונתך עליהם, רק אחר כך תפעול בדברך שיתעורר נשמתם מעצמם בתשובה. זהו על פי פשוט. (עטרה לראש צדיק)

עמוד קכג

